

Oikeusministeriölle

VN/35317/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Kohdentamisjärjestyksen muutosten vaikutuksia on seurattava tarkkaan

- Finanssiala ry (FA) katsoo kuluttajaluottosaatavien ulosmittauksessa kertyvien varojen kohdentamisjärjestyksen kääntämisen olevan poikkeuksellinen ehdotus, jonka toteuttaminen on velkojien perusteltujen odotusten kannalta ongelmallista
- Jos ehdotus toteutetaan, sen vaikutuksia erityisesti luottomarkkinoihin ja kertymäjakautumisiin on seurattava tarkkaan

1 Varojen kohdistaminen saatavan osille

1.1 Yleistä

Muutosehdotus on hallitusohjelmakirjauksen mukainen, mutta siinä on restoratiivisia aineksia, joiden tarpeellisuutta olisi luontevampaa arvioida osana velkajärjestelylakia. Vaikeimmin velkaantuneiden tilannetta on lisäksi helpotettu jo velan lopullista vanhentumista koskevalla sääntelyllä.

Ehdotuksen toteuttamisella voi olla ehdotuksen soveltamisalassa olevaa henkilöpiiriä laajempia vaikutuksia, koska luotonantajat huomioivat kohdentamisjärjestyksen muutokset myös tulevia luottoja myöntäessään käännetyn kohdentamisjärjestyksen voimassaoloaikana.

1.2 Muutoksen kohdentaminen kuluttajaluottoihin

Käytännössä lienee harvinaista, että ehdotuksen soveltamisalassa olevalla ulosottovelallisella olisi ulosotossa vain kuluttajaluottosaatavia. Ehdotettu kohdentamisjärjestyksen muutos helpottaisi velallisen tilannetta kuluttajaluottovelkojen osalta, mutta on tärkeää huomioida, ettei kyseessä olisi jokaisen muutoksen piirissä olevan velallisen kohdalla toimesta, joka merkittävästi lyhentää ulosoton kokonaiskestoa.

Velkojien yhdenvertaisuuden kannalta esitys on ongelmallinen. Kun ulosottoon päätyneiden kuluttajaluottovelallisten enemmistöllä edellä todetusti on yleensä ulosotossa muitakin saatavia kuin kuluttajaluottosaatavia, johtaa ehdotus käytännössä ulosottokertymän uusjakoon velkojien välillä saatavatyyppin mukaan ilman ulosottovelallisen kokonaiskuormituksen vähenemistä.

Ehdotus hyödyttäisi velkojien välisessä suhteessa käännetyn kohdentamisjärjestyksen ulkopuolelle jääviä suuria velkojaryhmiä, kuten julkisvelkoja. Jatkovalmistelussa olisikin perusteltava tarkemmin, miksi käännetty kohdentamisjärjestys halutaan kohdistaa juuri kuluttajaluottosaataviin. Ehdotuksessa rajausta perustellaan muun muassa kokeilun kohdistamisella ammattimaisiin velkoihin ja mahdollisuudella toteuttaa kokeilu automaattisesti. Kokeilun ulkopuolelle jää

kuitenkin suuri määrä ammattimaisia velkojia, kuten julkisvelkojat. Lopullisessa hallituksen esityksessä olisikin hyvä eritellä, onko valitun rajauksen taustalla esimerkiksi velkojen vanhentumisaikojen eroihin liittyviä tai valtiontaloudellisia syitä.

1.3 Lain voimassaoloaika

Sekä periaatteellisesti että käytännöllisesti merkittävän muutoksen väliaikaisuus on perusteltua.

1.4 Varojen kohdentamisjärjestyksen alkamisen edellytykset

FA kannattaa sinänsä ehdotettujen muutosten soveltamisalan rajaamista jollain tavalla, jotta muutoksen vaikutukset olisivat helpommin hallittavissa. Käännetyn kohdentamisjärjestyksen soveltamisalassa olevan henkilöpiirin rajausta olisi kuitenkin hyvä perustella jatkovalmistelussa tarkemmin. Ulosottokertymän varmistamiseksi voi olla perusteltua rajata ehdotetun muutoksen soveltamisala henkilöihin, jotka saavat toistuvaistuloa. Toisaalta ei ole selvää, tavoitellaanko soveltamisalan rajauksella esimerkiksi soveltamisalassa olevien ulosottovelallisten kannustamista tulojensa kasvattamiseen, mikä onnistuisi lähinnä työelämässä olevilta, vai jotain muuta.

1.5 Varojen kohdentamisjärjestyksen muutoksen vaikutukset velkojien asemaan

Kohdassa 1.2 on kuvattu muutoksen ongelmallisuutta velkojien yhdenvertaisuuden kannalta. Jatkovalmistelussa olisi arvioitava myös muutoksen vaikutuksia kuluttajaluottomarkkinoihin kokonaisuutena.

Ehdotetut muutokset voisivat kaventaa kuluttajaluottojen tarjontaa, koska ne ainakin lyhyellä aikavälillä heikentäisivät perintätulosta. Muutosten vaikutus ulottuisi niiden soveltamisalassa olevaa henkilöpiiriä laajemmin koko kuluttajaluottomarkkinaan, koska luotonantajat joutuisivat huomioimaan käännetyn kohdentamisjärjestyksen luottoriskiarvioinnissaan.

2 Etäosallistuminen ja videotallenteen tekeminen ulosottotoimituksesta

Ei kommentteja.

3 Muut ulosottokaaren muutokset

Sopimusten tekeminen etäyhteyksiä käyttäen on yleistynyt huomattavasti ulosottokaaren säätämisen jälkeen. Näistä sopimuksista ei ole olemassa velallisen omakätisesti allekirjoittamaa kappaletta, vaan allekirjoitus tehdään sähköisesti vahvasti tunnistautuneena. Ulosottokaaren sanamuodosta ei kuitenkaan ilmene, mitä asiakirjaa näissä tilanteissa pidetään UK 3:6:n mukaisena ulosottomiehelle esitettävänä alkuperäisenä saamistodisteena. Asiaa tulisi selkeyttää lainsäädännössä esimerkiksi luopumalla sähköiseen asiointiin huonosti sopivasta saamistodisteen alkuperäisyysvaatimuksesta ja antamalla ulosottomiehelle mahdollisuus vaatia tarvittaessa lisäselvitystä saamistodisteen aitoudesta.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs